Maastricht in Beeld

Sint-Petrus' Bandenkerk

77

januari 2026

Sint-Petrus' Bandenkerk

Dit is niet de eerste kerk van Heer, de eerste was vermoedelijk een middeleeuws zaalkerkje, men heeft er een torenfragment van gevonden met metselwerk in visgraatmotief. Er is een tekening uit 1632 waarop de kerk te zien is. De tekenaar is onbekend.

Daaronder de tekening van de kerk zoals die was tot de sloop in 1788, gemaakt door Mathias Soion. De titel luidt: *Oude Kerk van Heer met het daer tegens aanleggende pastoreel huys*. Aan de rechterzijde is een zijbeuk aangebouwd. Linksonder staat: *Kerk etc, behalve de toren, afgebroken ± 1788*.

Want in 1788-89 bouwde Mathias Soiron een nieuwe kerk, we zien helemaal rechts de tekening: *Plan van de Nieuwe te Makene Kerck in Heer*. Ook daarvan zijn nog resten te zien in de school achter de kerk, we zien de school op de foto links. Aan de rechterkant zien we de apsis.

In het begin van de 20ste eeuw nam het aantal parochianen flink toe, er was een nieuwe kerk nodig. Die kwam naast de vorige, met de ingang aan de Dorpstraat.

Adres: Dorpstraat 78
Wikipedia: https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Petrus'_Bandenkerk_(Maastricht)

Delemarre, G.Th. - Fotograaf, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/
Documentnummer 54.881.
https://beeldbank.historischcentrum.nl
RAL_K_314_1_A en RAL_K_314_2

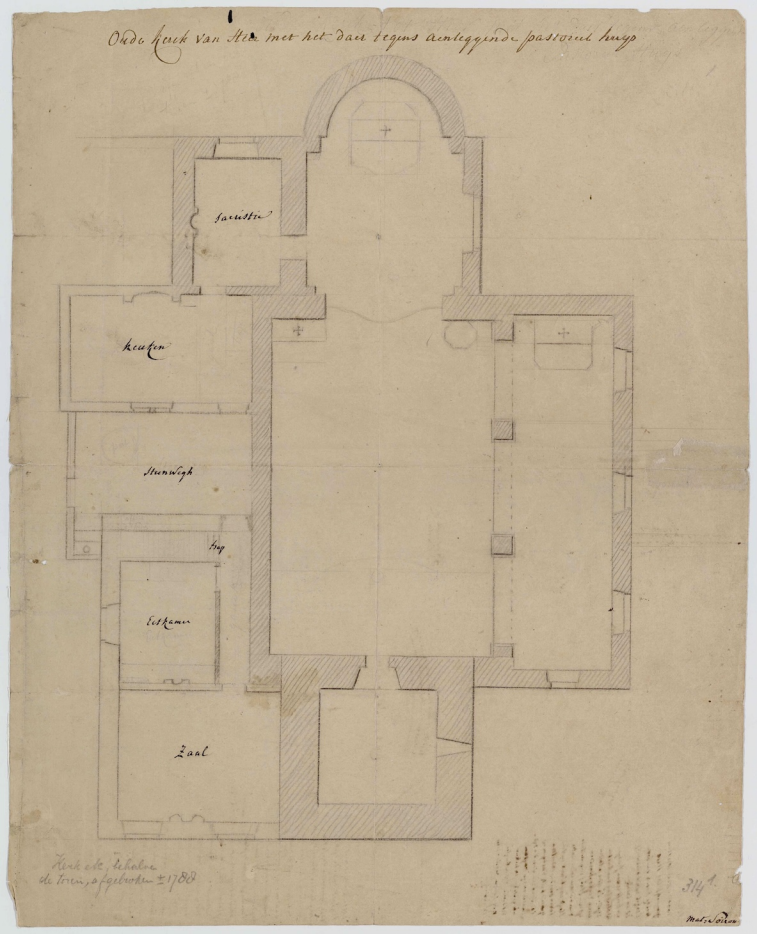

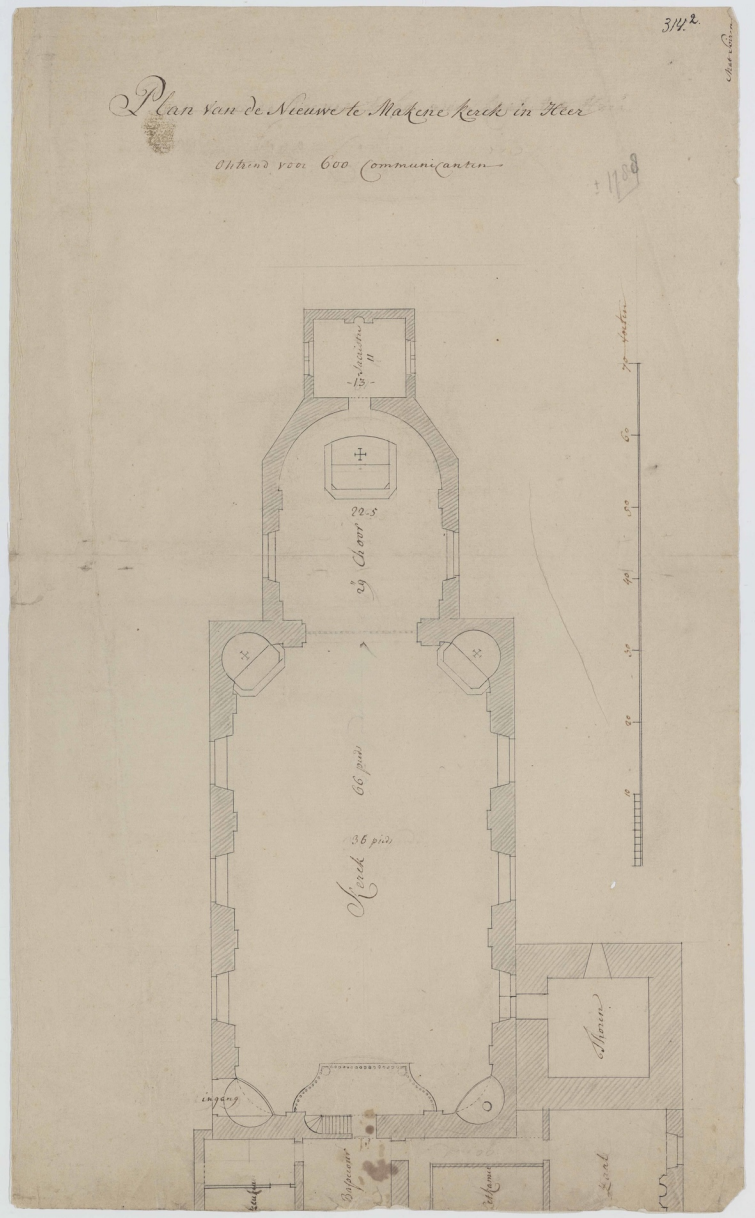

De kerk staat in de parochie Sint-Petrus' Banden. De parochie bestaat sinds 1202 en is verbonden met het kapittel van Sint-Servaas.

De naam Sint-Petrus' Banden verwijst naar de bevrijding van Petrus die met twee kettingen (banden) aan twee soldaten was vastgeketend. Een engel kwam hem bevrijden, verbrak de ketenen zodat Petrus de engel kon volgen. De banden bevinden zich nu in Constantinopel en Rome waar ze als relikwie bewaard worden. De bevrijding wordt op iedere 1 augustus gevierd.

De kerk is gebouwd in 1905 door architect Caspar Franssen in neoromaanse stijl. Opgetrokken uit baksteen, Naamse steen en graniet. Het is een driebeukige kruisbasiliek met aan de oostzijde een dubbeltorenfront.

De kerk is niet georiënteerd. Aan de oostzijde is de entree met de drie poorten, de middelste zit in een liseen, een vooruitspringende muur. Die poort bestaat uit twee gedeelde halve en een hele boog. In de timpaan, de halve boog boven de poort, zien we een kruis met aan beide zijden A en ω, alfa en omega, ook wel geschreven als α en Ω, symbool voor het begin en het eind. In de timpanen van de andere poorten zitten rozetten. De kapitelen boven de zijpilaren bestaan uit florale motieven. De vleugels van de scharnieren van de houten deuren zijn gesmeed in sierlijke motieven. De kerk staat op een plint van hardsteen.

De linker poort geeft toegang tot de dagkapel, de halfronde uitbouw links naast de ingang. De rechter poort leidt naar een halletje.

Aan de zijkapel is duidelijk de neoromaanse bouw te zien: de boogvormige ramen en de boogfries net onder het halfronde kegeldak. In de dagkapel (vroeger de doopkapel) staat het beeld van een biddende madonna met rozenkrans, op een sokkel van hardsteen. De dagkapel is dagelijks open.

Het is opvallend hoe licht de kerk is. Zachte tinten, helder en sober. Dat waren de nieuwe eisen na het Tweede Vaticaans Concilie in oktober 1962. En dus werd het interieur in 1969 aangepast. In 1986 en in 2011 is de kerk nog eens geschilderd. Ook religieuze inventaris, als altaren, werd gemoderniseerd.

We zien links het interieur op Paasmaandag, 2 april 1956, Harmonie Heer Vooruit staat op het hoogkoor. (Foto Monique Voncken)

De kerk is nog volop versierd met schilderingen en ornamenten in de apsis, de zijmuren en in de gewelven. Ook staat achter het altaar nog een grote retabel. En boven het koor het Triomfkruis; de corpus staat nu in het rechter transept. En in de pilaren en de muren zien we nog blokken steen. En kijk eens hoe vol de kerk zit met gelovigen.

De foto hieronder laat de nieuwe opvatting zien. Fotocollectie GAM Nummer: 18089

Hierboven een fraaie ets van Dirk Oosterkamp. Die laat de kerk zien tijdens de verbouwing in 1983. Een grote luifel boven de ingangen zorgde dat de gelovigen zonder risico naar binnen konden.

Het hoogkoor in de halfronde apsis. We kijken naar het tabernakel op een stenen voet. Op het tabernakel staat een kroon met kruis. In de deuren zien we een gespiegeld messing reliëf van een biddende engel, de stijl doet denken aan symbolische art nouveau. Daarnaast zes panelen, ook reliëfs in messing. En prachtige kandelaars.

De kerk heeft drie beelden van Charles Vos. Links het houten beeld van Jozef met kind, gemaakt in 1944. Jozef, de timmerman, houdt een winkelhaak vast. Jezus loopt voor hem uit, hij maakt een zegenend gebaar. En hij houdt een stuk hout vast. En twee altaarreliëfs van geglazuurd keramiek. Ook gemaakt in 1944. De beelden staan ieder in een zijapsis op een altaar. De rechter heet het Christus altaarreliëf. We zien Christus in het midden, de handen met stigmata open. Aan beide zijden een engel met hostie en kruis. En de linker heet het Maria-altaarreliëf met Maria met Kind. Engelen houden een banier op met de tekst *Ave Maria, gratia plena* betekent Wees gegroet, Maria, vol van genade.

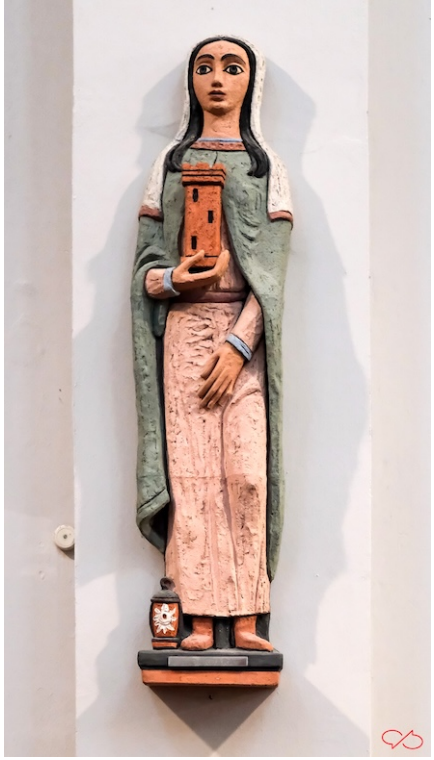

1 2 3
4 5 6

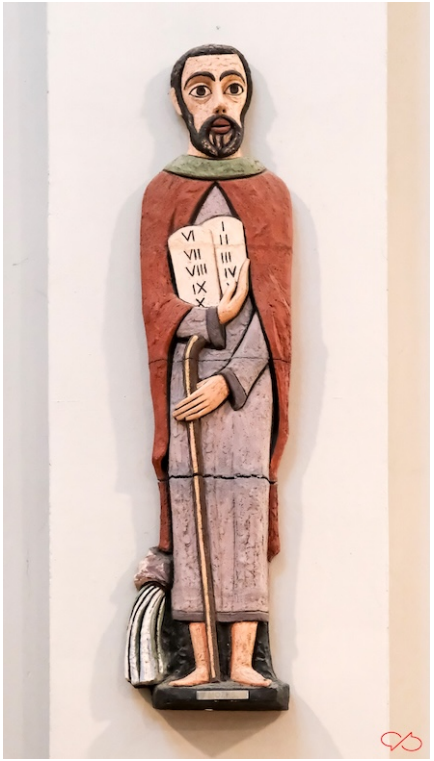

Het woord karikaturaal heeft een negatieve bijklank gekregen, maar het betekent eigenlijk een (humoristische) tekenstijl waarbij kenmerkende elementen overdreven zijn. Grote ogen, egale kleuren, zwarte lijnen. Cartoonesk, zo zou je de beelden, het zijn eigenlijk reliëfs, ook kunnen noemen. Hoe dan ook, bijzondere vormgeving. Sober en toch heel sprekend.

Het zijn 1 de heilige Barbara, 2 de heilige Anna met Maria, 3 de heilige Lambertus, 4 Sint-Christoffel met Jezus op z'n schouder (kijk eens naar het water rond z'n benen), 5 Elia en 6 Mozes. En op deze pagina het Triomfkruis in de vorm van de Corpus die boven het hoogkoor hangt. De beelden zijn vermoedelijk gemaakt door Dirk Oosterkamp.

Links het 17de eeuwse beeld van Sint-Rochus, afgebeeld als pelgrim met staf en schelpen. Hij wijst naar een wond aan zijn been. De hond komt hem brood brengen. In een transept staat een kruis met een waardevol 18de eeuws houten corpus, dat afkomstig is uit de Sint-Nicolaaskerk

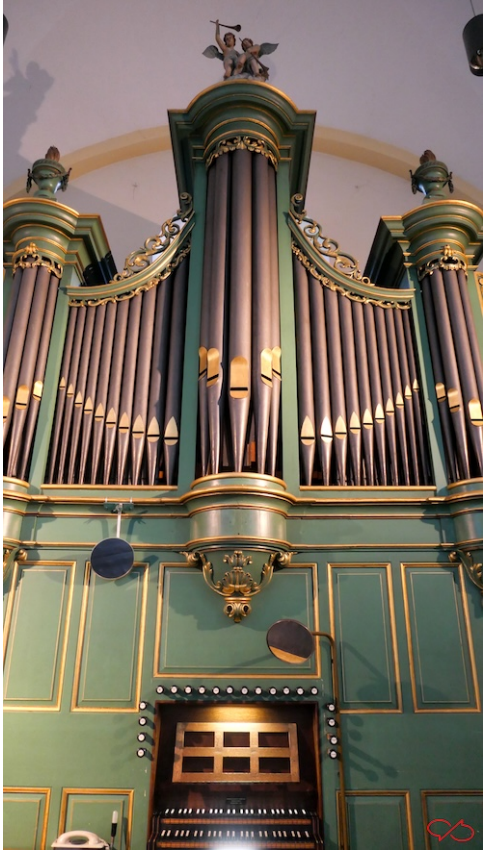

Het orgel bestaat uit oudere delen: de laat 18de eeuwse kast en twee registers, het hoofdwerk is vermoedelijk uit de Sint-Nicolaaskerk afkomstig. Rond 1850 is het door Pereboom & Leijser samengesteld. In 1904 in deze kerk geplaatst en in 1971 deels vernieuwd en verplaatst door de firma Verschuren. En in 2006 is het opnieuw gerestaureerd en schoongemaakt.

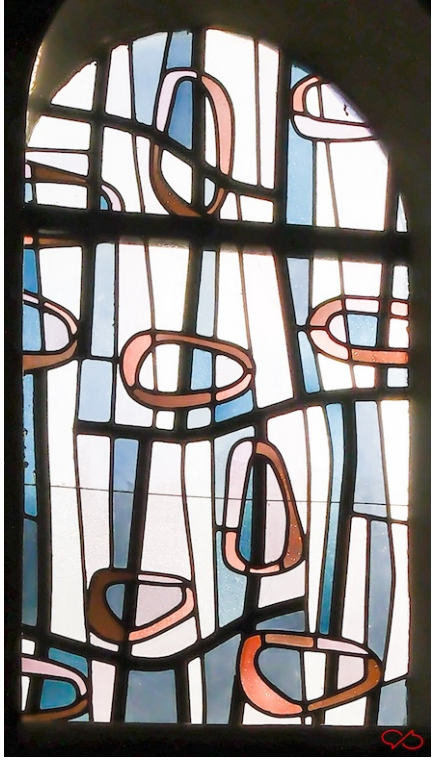

1 2 3
4 5 6

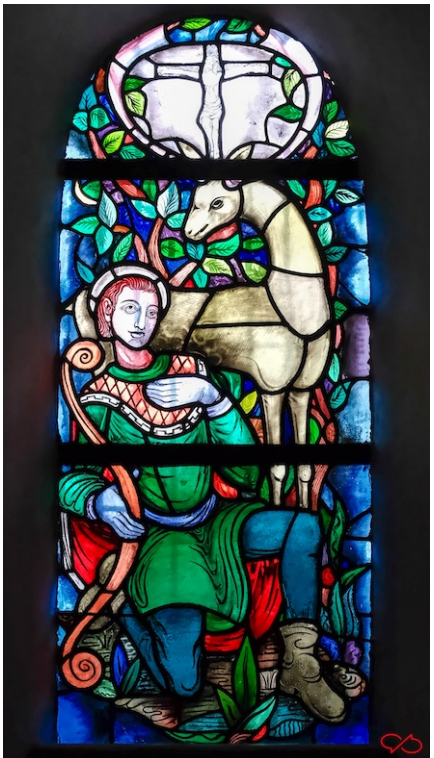

7
8

Er zijn glas-in-loodramen van verschillende makers: 1 Vrije compositie, kunstenaar onbekend, ± 1960; 2 Petrus in de gevangenis, Huub Levigne, ca. 1953; 3 H. Hart van Jezus, Huub Loontjens, 1947;
4 Maria koningin met Kind, Atelier Frans Nicolas & Zn, 1906; 5 Johannes de doper, Eugène Laudy, 1953; 6 H. Hubertus van Luik, Hubert Felix, 1952;
7 De ramen in het priesterkoor, voorstellende de Vijftien Geheimen van de Rozenkrans, drie per raam, Atelier Frans Nicolas & Zn, 1904;
8 Schip en Heilige Geest, Huub Levigne, 1949 - 1953.

Een van de twee biechtstoelen die gemaakt zijn door Mathias Soiron. Verder nummer 3 en 14 van de kruiswegstatie. Het zijn geschilderde voorstellingen. De kunstenaar is niet bekend.

Op de rechter pagina: in de rechter apsis hangt dit reliëf. We zien Jezus met in de ene hand een kelk en in de andere een hostie. Er staat CARO MEA VERE EST CIBUS, het betekent 'Eet mijn vlees (en drink mijn bloed)'. Joh 6.55-56

Liturgische attributen. Achteraan een altaarkruis. Rechts daarvan de kelk, een beker waaruit Jezus dronk. Daarop liggen een kelkdoekje, een *palla* om de wijn af te dekken en een lepeltje om water bij de wijn te doen. In het midden op een serveerblaadje twee ampullen, een voor water en een voor wijn. En links een schaal om de hostie, het brood, op te leggen.

En het doopvont in de doopkapel. Gemaakt van verschillende soorten natuursteen en afgedekt met een bronzen deksel.

Maastricht in Beeld kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht. De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele: https:pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

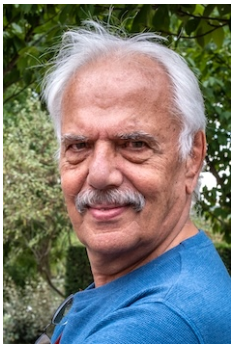

Colofon
Camera: Fujifilm X-E5 + Sigma 17-40 DC ART
Bewerking: Adobe Lightroom Classic 15
Opmaak: Apple Pages 15.1
Font: Odile Light van Kontour
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele